

KYRK*blad*et

i Karlsborgs pastorat

KARLSBORG, MÖLLTORP, BREVIK & UNDENÄS

HÖSTEN 2022

Svenska kyrkan
KARLSBORGS PASTORAT

FÖRTROENDEVALDA

Kyrkofullmäktiges ordförande Stig Palmqvist.. 0730-58 80 86
Kyrkorådets ordförande Enar Andersson 311 82
Förs.rådordf. Karlsborg Christina Gustafson..... 0730 430746
Förs.rådordf. Mölltorp Ingrid Bergsten..... 0705 130105
Förs.rådordf. Brevik Gun-Britt Nilsson 0723 232114
Förs.rådordf. Udenäs Inger Breman Larsson.. 202 26

LOKALER

Kyrkans hus, köket..... 174 62
Mölltorps församlingshem..... 304 04
Breviks församlingshem 311 04
Udenäs prästgård..... 601 20

PERSONAL

Kyrkoherde Pernilla Tapper Törnqvist.....	174 51, 0706 29 06 17	pernilla.tornqvist@svenskakyrkan.se
Komminister Pia Svantesson.....	174 65, 0727 26 27 07	pia.svantesson@svenskakyrkan.se
Komminister Gunnar Friberg.....	174 55, 0707 25 96 52	gunnar.friberg@svenskakyrkan.se
Diakoniassistent Inga Eriksson	174 54, 0706 61 74 50	Inga.Eriksson2@svenskakyrkan.se
Diakoniassistent Viktoria Adolfsson Agnesten ...	Föräldraledig 2022	
Diakoniassistent Marite Larsson Jalmelin.....	0505-174 50	marite.larssonjalmelin@svenskakyrkan.se
Vik diakoniassistent Eva-Britt Andréson.....	68 47 72, 0765 11 53 77	eva-britt.andresson@svenskakyrkan.se
Kantor Eva Nilsson	174 58, 0737 28 26 55	eva.nilsson2@svenskakyrkan.se
Vik kantor Anett Karlsson	684761, 0703 41 90 85	anett.karlsson@svenskakyrkan.se
Församlingsassistent Jenny Olander	0707 14 94 51	jenny.olander@svenskakyrkan.se
Församlingsassistent Malin Joelsson	68 47 65, 0725 27 03 00	Malin.Joelsson2@svenskakyrkan.se
Församlingsassistent Johannes Lindman.....	174 59, 0706 95 19 70	johannes.lindman@svenskakyrkan.se
Församlingsassistent Axel Lindgren.....	0707 79 83 84	axel.lindgren@svenskakyrkan.se
Kyrkokamrer Camilla Millqvist Radovic.....	174 53, 0701 69 99 77	Camilla.MillqvistRadovic@svenskakyrkan.se
Kyrkoskrivare Maria Waller Larsson.....	174 52, 0728 53 00 81	Maria.WallerLarsson@svenskakyrkan.se
Kyrkogårds- och fastighetschef		
Anna Arne Andersson.....	174 63, 0761 36 92 39	Anna.Arne-Andersson@svenskakyrkan.se
Kyrkvaktmästare Lars Andersson.....	174 67, 0725 00 30 86	Lars.Andersson7@svenskakyrkan.se
Kyrkvaktmästare Mahdad Mehregan	Tjänstledig t o m juni 2024	
Kyrkvaktmästare Tobias Johansson	684764, 0767 71 22 14	
Kyrkvaktmästare Christian Karlsson.....	174 68, 0767 71 22 15	Christian.Karlsson@svenskakyrkan.se
Kyrkvaktmästare Bo Larsson.....	174 69, 0705 46 33 43	BoSamuel.Larsson@svenskakyrkan.se
Kyrkvaktmästare Lennart Paulsson	684762, 0702 41 36 71	Lennart.Paulsson2@svenskakyrkan.se
Kyrkvaktmästare Viktor Hallin.....	684768, 0762 08 56 67	viktor.hallin@svenskakyrkan.se
Kyrkogårdsvaktmästare Lisa Högberg	174 61, 0739 73 98 32	lisa.hogberg@svenskakyrkan.se
Inre vaktmästare Susanne Karlsson.....	684766, 0732 51 65 25	susanne.karlsson2@svenskakyrkan.se
Inre vaktmästare Natalie.....	0703 76 74 55	Alaa.ElBanna@svenskakyrkan.se

SKAGAGÅRDEN EKONOMISK FÖRENING

Verksamhetsledare Anett Karlsson..... 230 38, 0766 71 29 20 Hemsida: www.skagagarden.se

Kyrkbladet nr 3/2022, årg 22. Ansvarig utgivare Pernilla Tapper Törnqvist. Redaktionsgrupp: Pernilla Tapper Törnqvist, Pia Svantesson, Malin Joelsson. Fotografer i detta nummer: Pia Svantesson, Malin Joelsson, Inga Eriksson, Lars Andersson, Billy Joelsson, David Skagerstam, Eva Nilsson, IKON. Layout: AB LH Tryck. För gratis prenumeration utanför pastoratet, kontakta pastorexpeditionen. Manusstopp för nästa nummer 26 oktober 2022.
Omslagsfoto: Marite Larsson Jalmelin på ången utanför Kyrkans hus i Karlsborg

Höst

När kommer egentligen hösten? Jag skulle vilja säga att den kommer i olika etapper på olika sätt. Den kommer sakta och snällt för att man skall hinna vänja sig.

När jag var liten så visste jag bestämt när hösten kom. Det var dagarna före skolstart när mamma och faster Kerstin tog oss barn (mina syskon och kusiner) ut på stan för att leta höstskor i varenda skoaffär som fanns att uppbringa. Då upphörde sommarens fria och lättjefulla liv ganska så omgående med skolstart och inrutade dagar.

Nu är jag mer vaksam på tecken, hösttecken. Värmen och ljuset drar sig tillbaka och jag tänder lamporna i fönstret hemma allt tidigare. Första tvestjärten i brevlådan som skakas ut ur morgontidningen får mig att tänka: - Nu är den snart här, hösten!

Samtidigt som vemodet drar in i sinnet över att sommaren ovillkorligen är förbi, så kan jag ändå inte låta bli att samtidigt se fram mot färgerna, dofterna och alla smaker som bara hösten kan ge. Doften från de tröskade sädesfälten, marelden i vattnet vid kvällsdoppet, de knallröda lingonen, de söta plommonen, de smörstekta kantarellerna och allt annat gott som markerna generöst överhöljer oss med.

Hösten har också många fester som drar ihop oss människor till gemenskap – kräftskivor och surströmmingsskivor, ålagillen, Mickelsmässomarknader, skördeauktioner och Mårtensaftnar. På det viset blir hösten, trots det annalkande mörkret, en tack- och lovsångstid med mycket glädje.

Eller som den amerikanske författaren och journalisten Jim Bishop en gång uttryckte sig:

Hösten bär mer guld i fickan än alla andra årstider.

Ordet höst finns knappt i bibeln. På ett par ställen kan vi läsa om det efterlängtrade höstregnet och vid ett tillfälle om ålderns höst.

Men det står desto mer om att tyda och förstå tecken. Tecken betyder underverk hos evangelisterna i Nya testamentet. Det första tecknet som Jesus gjorde var just på en fest, en bröllopsfest i Kana (Joh 2). När vinet tog slut förvandlade Jesus vatten till vin. Gott vin i överflöd var en traditionell bild för den kommande frälsningstidens glädje. Jesus deltog ofta med glädje i festmåltider hemma hos människor och han betraktade det som en försmak av den himmelska festen. Den som förstod att tyda tecknet på bröllopet i Kana, anade att Jesus kom redan nu med något som hörde framtiden till. På samma sätt delar vi och tar emot vin och bröd i nattvarden, glädjens festmåltid, som ett tecken på att det finns något mer och större att hoppas på i framtidens gemenskap. Det som Jesus benämner Guds rike eller himmelriket.

Om våren predikar att livet segrar över döden, så blir hösten en tid för att hålla fast vid vår tro och se fram emot uppståndelsen, trots att döden förbådas i det annalkande mörkret och höstens gulvissnade blad.

Vårt hopp och vår erfarenhet säger oss att efter vinter kommer vår och efter död kommer liv.

Egentligen är hösten något att hoppas på!

Pernilla Tapper Törnqvist, kyrkoherde

Ett brev betyder så mycket

Det här numrets intervjuobjekt är Malin Joelsson, som i många år varit den som sett till att ett Kyrkblad kommit i din hand. Hon har hållit i redaktionsmötena, sett till att vi andra kommit in med våra texter i tid, själv skrivit och intervjuat, skött kontakterna med tryckeri och sammanställt allt. Nu närmar sig pensionen och vad passar då bättre än att återknyta till vår serie om medarbetare som arbetat länge i pastoratet.

Det började med ett brev. Under vårt samtal återkommer vi flera gånger till hur saker och händelser som, just när de händer inte är märkvärdiga, ändå kan leda fram till att livet får en avgörande vändning. Det här var ett brev med en inbjudan till en nystartad kyrkans barngrupp i ett område i Lidköping som var under uppbyggnad. Malin var nio år och frågade sina föräldrar om hon fick vara med. Det fick hon och sedan har hon inte slutat.

Första träffen var på Malins födelsedag, vilket ledarna häpnade lite över, sedan fortsatte hon att vara med i grupper fram till konfirmationen. Efter läsningen blev hon

själv ledare i en juniorgrupp samtidigt som hon var med i församlingens ungdomsgrupp. Som ledare blev hon, tillsammans med andra lerdarkompisar, vald att representera församlingen i Ansgarsförbundet och kom på det sättet att lära känna kyrkligt engagerade ungdomar över hela landet. Som skola i att arbeta med demokrati var det fantastiskt.

När Malin tagit studenten blev hon tillfrågad om att vara praktikant i församlingsverksamheten. Det fanns en aktiv och

engagerad barn- och ungdomspräst som betydde väldigt mycket och han hade arbetat fram möjligheten att få praktisera ett år till glädje både för den som fick möjligheten och för församlingen. Året efter var Malin ”dåre”, diakonalaår-are, tillsammans med två andra i ett projekt som stiftet drev kring bibelläsning. De tre bibeldårarna, som de kallade sig, och en stiftsadjunkt åkte runt till församlingar som bokat in dem, och var där från torsdag till söndag och hade program för alla åldrar i församlingen och i skolor. På så sätt lärde Malin känna många runt om i stiftet.

Fortsättningen var självklar, Malin läste på RKU, Riksförbundet Kyrkans Ungdoms ledarinstitut i Sigtuna, till församlingsassistent. Hon var färdig 1978 och den sommaren gifte hon sig med Billy på Skaga. Billy och Malin hade växt upp och varit engagerade i samma församling genom alla år och blev med tiden ett par.

Nu flyttade de till Falköping där Malin fått tjänst som församlingsassistent. Där arbetade hon som ansvarig för barn- och ungdomsarbetet och i arbetet åkte de ofta på läger till Skaga. Det hade Malin gjort redan under tiden i Lidköping. Skagagården, med läget i skogsgläntan, småskaligheten och närheten till stavkyrkan gjorde den till en idealisk plats att ha läger och samlingar på.

Under åren i Falköping hände ytterligare en sådan där i sig obetydlig sak som förändrade mycket i livet – ett annat brev – den här gången om en utbildning på Sjöviks folkhögskola, som skulle köra ett testprojekt för att eventuellt utveckla en friluftsledarlinje. Malin och Billy deltog i fyra temaveckor under ett år och kursen förändrade hela deras sätt att arbeta med friluftsliv och läger, något som även fått stort avtryck i Skara stifts arbete med friluftsliv.

Till de där sakerna som förändrar livet, var också en annons om att man sökte hus-

mor på Skagagården. Malin svarade och fick tjänsten och en ny fas i livet började. Åren på Skaga från 1986 till 2016 var fantastiska år. Malin hade glädje av sin tid som församlingsassistent och kontakterna inom stiftet. Hon, som själv kommit till Skaga med grupper, visste vad hon då behövde och nu kunde hon bidra med det. Hon kunde bjuda på det som var gården och på sig själv. Hon kunde finnas där som en vuxen att prata med. Hon kunde måna om ledarna, och de konfirmander som var lite stökiga kunde hon matvägen visa att de fick ta plats. Ända sedan 1960-talet hade Skara stift sommarkonfirmationsläger på Skagagården då Malin bland annat hade ansvar för förträffarna. Ofta återkom familjerna med syskon och andra släktingar vilket gjorde att hon fick mycket kontakt med konfirmandföräldrarna.

När Karlsborgs pastorat bestämde sig för att arrendera ut Skagagården återgick Malin till församlingstjänst. Hon blev församlingsassistent igen, precis som ordet låter, när hon assisterar olika grupper och samlingar från små barn med föräldrar till äldre och så alla kyrkobesökare. Cirkeln är sluten.

Nu närmar sig pensionen, även om datum inte är satt än. Malin ser fram emot att uppleva årstidsväxlingarna i lugn och ro. Att kunna inleda projekt som kan få göras klara i sin tid. Men något som är säkert är att hon inte kommer att släppa sitt engagemang för kyrkan, det som hon haft sedan det där brevet kom när hon var nio. Precis hur det kommer att ta sig uttryck vet hon inte. Det får växa fram efterhand. Kanske det kommer ett brev eller något annat som låter livet få ta ny vändning igen?

Berättat för Pia Svantesson

Barnens öppna kyrka – nu i Mölltorp

I höst flyttar Barnens öppna kyrka till Mölltorp. Nytt för terminen är också att dopfamiljer blir inbjudna att komma och tända ett ljus för sitt nydöpta barn.

Efter ett år med Barnens öppna kyrka i Forsvik bjuder vi nu in till fem tillfällen i Mölltorp i höst: 2, 16 och 30 oktober, 13 och 27 november. Vi har drop-in och börjar en stund efter kl 11, när alla hunnit komma. Söndag 16/10 blir det familjegudstjänst och SKUT-fest. Första söndagen i advent 27/11 är det också familjegudstjänst.

Barnens öppna kyrka är som en modern variant av söndagsskola. Vi berättar en bibelberättelse och barnen får sätta upp bilder på flanellografen. Barnen får tända ett ljus i ljusbäraren tillsammans med sina föräldrar och så ber vi en enkel bön tillsammans. Alla är med och sjunger och så ber vi

Pia Svantesson berättar ur Bibeln med hjälp av flaneltavlan.

Gud som haver. Vi avslutar med att barnen får gå på skattjakt i kyrkan och leta efter något eller upptäcka något. Det är en enkel gudstjänst som vi alla gör tillsammans, barn och vuxna. Efteråt fikar vi och föräldrarna hinner prata medan barnen leker.

I samband med att ett barn döps ber vi alltid för barnet i förbönen i den kyrka där dopet ägt rum. Nu finns även möjligheten för dig som döpt ditt barn att vara med och själv tända ett ljus för ditt barn i Barnens öppna kyrka efter dopet.

Barnens öppna kyrka har en chattgrupp på Messenger där vi lägger ut info inför varje gudstjänst. Där får du som är intresserad gärna vara med. Vi utformar gudstjänsten i samverkan med familjerna som brukar delta, så du får möjlighet att påverka. Ibland behöver vi också hjälp med musik eller sång och det får du gärna bidra med om du vill. Kontakta Pia Svantesson eller någon som du vet brukar gå på Barnens öppna kyrka så lägger vi till dig i chatten.

Ljuständning i Barnens öppna kyrka.

Allhelgonatid

I kyrkoårets frande har vi kommit till en dubbelhelg då vi går ut på kyrkogårdarna och tänder ljus och pyntar våra gravar.

I de bibliska texterna lyfter vi fram de människor som med sina liv i Jesu efterföljelse satt spår i kristendomen (helgonen). Men samma helg lyfter vi också fram minnet av dem som satt spår i våra egna liv. De som stått oss nära och som vi älskat så mycket men som inte längre finns ibland oss.

Inledning på denna helg, fredag 5 november, har vi "Öppet hus" på alla våra kyrkogårdar i Karlsborgs pastorat. Kyrkvaktmästare och präst eller diakonipersonal finns på kyrkogårdarna klockan 13-16 att ställa frågor till och tala med. Det kommer att finnas kaffe med tilltugg.

Kyrkor och kapell står öppna för ljusständning, stillhet och bön.

Lördag 4 november och söndag 5 november firas gudstjänster, musikandakter och minnesgudstjänster.

Även tidigare i veckan håller församlingshem och prästgårdar öppet med kaffeservering.

*Var ännu vid vår sida när stormen stillnar av.
Följ med oss när vi vandrar till våra käras grav.
Giv att vi aldrig mister den glädje de oss skänkt
Men bär i tacksamt minne allt gott de gjort och
tänkt.*

Svensk psalm 173:2

Ängens blommor

Överst t.v.: Lomme.
Överst t.h.: Harklöver.
Mitten t.v.: Bergsyra.
Mitten t.h.: Rölleka.
Nederst: Gullklöver.

Ängen

Utanför Kyrkans hus i Karlsborg finns en liten torr gräsplätt. För att gynna biologisk mångfald har vaktmästarna de senaste åren arbetat för att förvandla den till en blommande äng. Det tar tid, men under sommaren försökte vi inventera vilka blommor som växte där och det var överraskande många. Nu tänkte jag berätta om några av dem.

En växt som blommade tidigt var lomme. Det är ett roligt namn, inte minst artnamnet *Capsella bursa-pastoris*. Bursa-pastoris betyder herdeväska och syftar på de roliga små frökapslarna. För teologen är bursa bekant. Det är samma ord som börs och används om den lilla ”tygväska” som ligger överst på nattvardskärlen. På skånska är lomma detsamma som en ficka. Också det en liten ”tygväska” som man kan ha något i.

Den oansenliga harklövern, *Trifolium arvense*, blommade vackert. Det är en klöver, fast bladen med sin avlånga form inte liknar vanliga klöverblad. C. F. Nyman, skrev i ett utkast till svenska växternas naturhistoria II, 1868: ”Fältklövern kan väl icke räknas bland prydnadsväxterna, men dess fina och greniga stjelkar, små och stundom helt röda blad och kötröda, ludna blomax gifva den dock en viss täckhet. För de sistnämnde får växten icke sällan heta Harväpling, Harklöver, Hartassar.”

En annan tidig växt var bergsyran, *Rumex acetosella*. Rumex är släktnamn för skräppor och romarnas namn för just syror. Acetosa betyder sur och det är bladen som smakar syrligt. Bergsyran är en tvåbyggare. Det betyder att varje växtindivid är antingen en han- eller honblomma och behöver varandra för att kunna föröka sig. Bergsyran kan verka oansenlig, men om man går nära och ser de fina små blommorna med den vackert röda färgen blir man överraskad av skönhet i det lilla.

Röllekan, *Achillea millefolium*, har blommat fint. Står man på håll ser man liksom bara ett vitt eller rosa ”blomflak”, men går man nära ser man att det är många små blommor. Den har ingen nektar, utan insekterna vill åt frömjölet. Den luktar starkt kryddigt och innehåller en olja som använts i folkmedicin. Achillea kommer av Akilles som enligt sägen ska ha använt den till sårsläkning vid kriget i Troja. Millefolium betyder många blad och syftar på att bladen är finflikiga.

Gullklöver, *Trifolium aureum*, kan växa på många ställen och när man väl fått upp ögonen för dem ser man dem överallt. Där de har utrymme växer de sig stora, men de kan också gömma sig som små gula bollar i en klippt gräsmatta. Den är tvåårig och blommar olika mycket olika år. Trifolium betyder trebladig och aureum guldfärgad. De överblommade blommorna blir bruna och sitter kvar som små humlekottar och därför har den i folkmun kallats humleklöver eller jordhumle samt i Västergötland gullkulla.

Pia Svantesson

En hälsning från komminister Friberg

Från den 1 september i höst kommer jag att ha ett kontor i Församlingshemmet i Mölltorp, förutom det jag har i Kyrkans Hus i Karlsborg. Jag kommer att sitta en del dagar i Mölltorp och till exempel finnas tillgänglig för samtal. Det beror på ett par saker och den viktigaste är att församlingssrådet i Mölltorp har framfört önskemål om att ha en präst i byn på plats oftare. Dessutom bor jag ju i Mölltorp.

En annan sak - som också är önskemål framförda av församlingsbor - är att läsa Bibeln tillsammans. Och det är helt rätt. Augustinus, den gamle kyrkofadern, sa att kyrkan är där Guds ord förkunnas och sakramenten förvaltas. Därför bjuder jag in till gemensam bibelläsning på onsdagskvällar under hösten med start onsdag 14 september och avslutning onsdag 14 december.

Vi samlas i Mölltorps församlingshem på onsdagarna, varje vecka, klockan 18, dricker kaffe/te och äter smörgås (som jag bjuder

på). Sen är min tanke att vi följer kyrkoåret och läser någon av den kommande söndagens bibeltexter. Vi funderar tillsammans på vad texten kan säga oss idag. Till klockan 20 har vi avslutat vår samling.

Jag passar på att hälsa välkommen till denna bibelläsning. Ingen anmälan behövs och man ska inte känna att man måste vara med varje gång, utan bara när man själv vill och har tid. Dock är jag alltid där.

Ha en fin avslutning på sommaren och dito inledning på hösten!

Gunnar Friberg,
komminister i Karlsborgs pastorat
(med särskild placering i
Mölltorps och Breviks församlingar)

Gudstjänstkalender

(Med reservation för ändringar)

September

18/9	14 söndagen efter trefaldighet	<i>Enheten i Kristus</i>
Forsviks kyrka	9.30 Gudstjänst	P Tapper Törnqvist
Breviks kyrka	11 Mässa	P Tapper Törnqvist
Equmeniakyrkan	18 Ekumenisk sånggudstjänst om Artur Eriksson	P Tapper Törnqvist m fl
25/9	15 söndagen efter trefaldighet	<i>Ett är nödvändigt</i>
Mölltorps kyrka	9.30 Gudstjänst	G Friberg
Tacksägelsekyrkan	11 Gudstjänst	G Friberg
Udenäs kyrka	11 Mässa	P Svantesson
Breviks kyrka	18 Unna dig lite ro	P Svantesson

Oktober

2/10	Mikaelidagen	<i>Änglarna</i>
Breviks kyrka	9.30 Mässa	P Svantesson
Tacksägelsekyrkan	11 Mässa	P Tapper Törnqvist
Mölltorps kyrka	11 Barnens öppna kyrka	P Svantesson
Tallhyddan	16 Älgvesper; skördeauktion	P Tapper Törnqvist
Forsviks kyrka	18 Aftonsång	P Tapper Törnqvist
9/10	Tacksägelsedagen	<i>Lovsång</i>
Mölltorps kyrka	9.30 Mässa	P Tapper Törnqvist
Tacksägelsekyrkan	11 Gudstjänst	P Tapper Törnqvist
Udenäs kyrka	11 Skördegudstjänst. Kör, kaffeservering	G Friberg
Breviks kyrka	14 Gudstjänst med skördebord. Försäljning, kaffeservering	G Friberg

16/10	18 söndagen efter trefaldighet	<i>Att lyssna i tro</i>
Forsviks kyrka	11 Mässa	P Tapper Törnqvist
Mölltorps kyrka	11 Familjegudstjänst. SKUT-fest, kaffe	P Svantesson
Tacksägelsekyrkan	18 Taizémässa	P Svantesson

23/10	19 söndagen efter trefaldighet	<i>Trons kraft</i>
Mölltorps kyrka	9.30 Mässa	G Friberg
Tacksägelsekyrkan	11 Gudstjänst	P Tapper Törnqvist
Undenäs kyrka	18 Psalm- och visgudstjänst	P Tapper Törnqvist

30/10	20 söndagen efter trefaldighet	<i>Att leva tillsammans</i>
Forsviks kyrka	9.30 Gudstjänst	P Svantesson
Tacksägelsekyrkan	11 Mässa	G Friberg
Mölltorps kyrka	11 Barnens öppna kyrka	P Svantesson
Breviks kyrka	16 Psalmgudstjänst	G Friberg

November

4/11	fredag	
Öppet hus på kyrkogårdarna kl 13-16		
Södra kyrkogården	14 Musikandakt	I Eriksson

5/11	Alla helgons dag	<i>Helgonen</i>
Tacksägelsekyrkan	11 Mässa	P Tapper Törnqvist
Breviks kyrka	11 Mässa	G Friberg
Tacksägelsekyrkan	15 Musikandakt	I Eriksson
Forsviks kyrka	16 Minnesgudstjänst. Kyrkokören	P Tapper Törnqvist

6/11	Alla själars dag	<i>Vårt evighets hopp</i>
Garnisonskyrkan	11 Minnesgudstjänst	P Tapper Törnqvist
Bocksjö kapell	11 Gudstjänst	G Friberg
Undenäs kyrka	16 Minnesgudstjänst. Kyrkokören	P Tapper Törnqvist
Mölltorps kyrka	16 Minnesgudstjänst	G Friberg
Breviks kyrka	18 Minnesgudstjänst	G Friberg

13/11

Söndagen före domsöndagen

Vaksamhet och väntan

Breviks kyrka	9.30	Gudstjänst	P Tapper Törnqvist
Forsviks kyrka	11	Mässa	P Tapper Törnqvist
Mölltorps kyrka	11	Barnens öppna kyrka	P Svantesson
Tacksägelsekyrkan	18	Unna dig lite ro	P Svantesson

20/11

Domsöndagen

Kristi återkomst

Tacksägelsekyrkan	11	Mässa	G Friberg
Undenäs kyrka	11	Familjegudstjänst. Ung ton	P Svantesson
Mölltorp	18	Unna dig lite ro	G Friberg

27/11

1 söndagen i advent

Ett nådens år

Forsviks kyrka	9.30	Gudstjänst. Kaffe	P Tapper Törnqvist
Tacksägelsekyrkan	11	Gudstjänst. Kaffe	G Friberg
Mölltorps kyrka	11	Familjegudstjänst. Kaffe	P Svantesson
Undenäs kyrka	11	Gudstjänst. Kyrkokören. Kaffe	P Tapper Törnqvist
Bocksjö kapell	15	Gudstjänst. Kaffe	I Eriksson
Breviks kyrka	16	Gudstjänst. Kaffe	G Friberg

Gudstjänster på Haganäset!

Nu är det åter gudstjänster på Haganäset.

Varje onsdag kl 10.30 firar vi gudstjänst antingen i Stora salen eller utomhus.
Välkommen!

90
TÄNKN
SAMMEN
KONTROLL

UNDER SAMMA HIMMEL

Coronapandemin har tvingat miljoner människor till ett liv i extrem fattigdom och hunger.

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

Gravrättsinnehavare

Vid inventering av gravplatser på Udenäs kyrkogård har följande gravplatser befunnits sakna registrerade gravrättsinnehavare.

Gravplats	Senast gravsatt	Plats	Dödsår
UH 610	Larsson Wilhelm	Hagalund	1919
UH 611	Björkman Susanna	Fräckestad	1937
UH 614	Kullberg Frida Karlsson	Hildelund	1973
UH 624-626	Öberg August		1928
UH 637, 638	Carlsson Lovisa, f Andersdotter		1928
UH 646	Winborg Johan	St Gammalrud	1853
UH 647, 648	Johansson Frida	Unnebo	1977
UH 651	Cederblom Carolina Elisabet f Moberger		1867
UH 652	Foglin Adina, f Lindgren		1834
UH 654	Morei A (Amelia f Fernström?)	Magderud	1879
UH 658, 659	Andersson Maria, f Johansdotter		1943
UH 660, 661	Jansson Maria, f Håkansson		1959
UH 668, 669	Larsson Alexander	Forsvik	1921
UH 714b	Hoff Johanna, f Åkergren	Lilla Björstorp	1904
U H 1493	A Karlsson	Valsjön	1948
U H 1503	Anna Kristina Wigrell	Höghult	1951
U H 1504	Karl Gustavsson	L:a Hanhult	1951
U H 1537	Karl Olofsson		1946
U H 1541	Alma Johansson	Sätra	1947
UH 1560	Andersson Maria Josefina, s Eriksson		1942
UH 1562	Fingal Emma Kristina	Svanvik	1943
U H 1563	Okänd (träkors)		
UH 1564	Pettersson Gustaf Adolf	Höghult	1943
UH 1571	Augustsson Karl Bertil	Igelstad	1944
U H 1590	Kurt Wikman	Björstorp	1941
U H 1593	Matilda Hägg		1940
U H 1594	Kristina		
U H 1597	Erik Andersson		1940
U H 1598	Hedvig Lindstrand		1940
U H 1599	Hanna Johansson	Storekullen	1940
U H 1630	P I Karlsson		
U H 1633	Emma Olsson		1938
U H 1664	Alfrida Gustavsson f. Larsdotter	Svanvik	1936
U H 1665	Emma Jonsson		
U H 1695	Mina Karlsson		
UH 1717	Johansson Karl Gustav	Edet	1984
UH 1749	Gustafsson Hanna Emilia	Karlsborg	1968

Karlsborgs pastorat önskar att släktingar eller närstående till gravsatta på ovanstående gravplatser tar kontakt med kyrkogårdsförvaltningen för att uppdatera ägare på gravrätten.

Har vi ingen ägare på gravrätten så kan kyrkogårdsförvaltningen plocka bort gravrätten/gravsten.

Anna Arne Andersson 076-7712215, Lennart Paulsson 070-2413671, Viktor Hallin 076-2085667, Tobias Johansson 076-7712214. Tack för hjälpen.

Döpta i våra församlingar

Hedda Hamrin Engqvist
 Ester Hovbjer
 Axel Lilja
 Felix Bergh
 Alissa Hector
 Mustafa Jafari
 Lova Kihlström
 Charlie Johansson
 Saga Hermansson
 Maja Lundbäck
 Liv Klapperich
 Folke Berntsson
 Helmer Räftegård Sävare
 Sally Räftegård Sävare

Skövde
 Ransberg
 Sventorp-Forsby
 Hjo
 Brevik
 Undenäs
 Undenäs
 Undenäs
 Undenäs
 Karlsborg
 USA
 Karlsborg

Vigda i våra församlingar

David Ingemarsson och Emelie Kinnander
 Dennis Örqvist och Emmi Hovbjer
 Christina Andrén och Mats Gustafsson
 Janne Andersson och Ida Johansson
 Joacim Svensson och Filippa Rantanen
 Malin Wärja och Viktor Lövström

Töreboda
 Skövde
 Töreboda
 Skövde
 Skövde
 Sventorp-Forsby

Hur bokar man dop och vigsel?

Vi har många fina och vackra kyrkor i vårt pastorat, men alla är inte tillgängliga alla helger. Våra lördagstider är kl 10, 12, 14 och 16 och söndagar kl 13.30.

Ring vår pastorsexpedition i Karlsborg, tel. 0505-174 50, säkrast vardagar 10-12, 13-14 för att boka tid och få övriga upplysningar. Det går även att boka online www.svenskakyrkan.se/karlsborg/boka-dop-vigsel

Obs att ni måste få en bekräftelse på bokningen.

Efter inbokad tid tar någon av prästerna kontakt med er för att bestämma tid för dop- eller vigelsamtal.

Våra kyrkomusiker hjälper gärna till med förslag på psalmer och övrig musik.

Tacksägelsekyrkan

Mölltorps kyrka

Breviks kyrka

Udenäs kyrka

Forsviks kyrka

Bocksjö kapell

Skaga stavkyrka

Välkommen till hösten samlingar!

Barngrupperna startar vecka 36

Karlsborg i Kyrkans hus:

Miniorer (åk 1-3) måndagar kl 12-13.30

Forsviks prästgård:

Junior (åk 4-5) måndagar kl 15-16.30

Minior (åk 1-3) tisdagar kl 13.30-15

Norrlandsgruppen (åk 6) fredagar kl 13.30-16.30

Mölltorps församlingshem:

Junior 2 (åk 5-6) måndagar kl 15.15-16.45

Minior (åk) 1-2 onsdagar kl 13.30-15

Junior 1 (åk 3-4) torsdagar kl 13.30-15

Vuxen-barngrupper (barn 0-5 år i vuxens sällskap)

Det finns flera möjligheter att träffa andra familjer och vuxna för dig som är hemma på dagtid med barn. Alla är öppna verksamhet så ingen anmälan behövs.

Liten och stor träffas på tisdagar kl 10-12 i Mölltorps församlingshem. Det blir sång och lek men även pyssel och fika.

Sjung och skapa med oss i Udenäs prästgård träffas fredagarna 30 september, 28 oktober, 25 november med julavslutning 9 december kl 9.30-11.30. Sång, fika, pyssel och lek står på programmet.

Nära marken vid kyrkkåtan utanför Tacksägelsekyrkan är kyrkans utomhusgrupp som träffas måndagarna 12 september, 10 oktober, 14 november och 12 december kl 14-16. Man undersöker stort och smått i naturen, sjunger och leker tillsammans och samlas runt brasan som värmer.

Våra syföreningar

Välkommen med i någon av syföreningarna:

Breviks syförening träffas i Breviks församlingshem med start 17 augusti kl 14. Kontakt: Gun-Britt Nilsson.

Gälsebo syförening ses i Mölltorps församlingshem, start 23 augusti kl 14. Kontakt: Eva-Britt Andréson.

Forsviks syförening träffas i Forsviks prästgård med start 7 september kl 14. Kontakt: Inga Eriksson.

Udenäs syförening ses i Udenäs prästgård, start 15 september kl 10. Kontakt: Marite Larsson Jalmelin.

Mötesplats Mölltorp

Varmt välkommen i gemenskapen! Här är du välkommen som du är för att prata och umgås en stund eller sitta ned med ditt handarbete/pyssel. Vi träffas i Mölltorps församlingshem varannan måndag, jämna

SITTGYMPA

Start 19 september kl 10

3 oktober

17 oktober

31 oktober

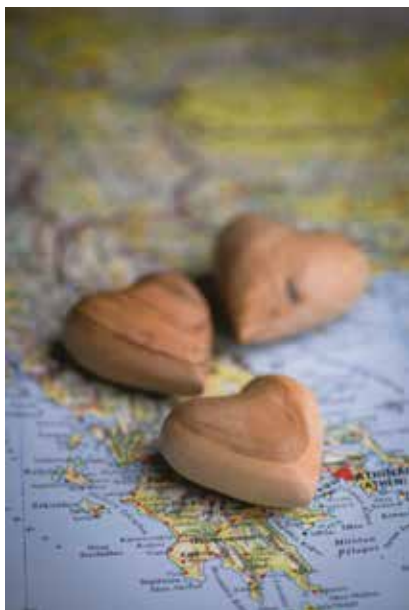
14 november

Vi bjuder på kaffe & fralla!

Svenska kyrkan
KARLSBORGS PASTORAT

STÖD SKUT

Söndag 16 oktober

Familjegudstjänst kl 11
i Mölltorps kyrka

Kyrkkaffe och choklad-
lotteri i församlings-
hemmet till förmån för
Svenska kyrkan i utlandet

veckor, kl 9.30-12, med start 12 september. Det serveras fika, smörgås och kaka, pris 10 kr. Alla alster som tillverkas skänks till Slättmissionens arbete.

Bibelläsning i Mölltorp

Välkommen till Mölltorps församlingshem på onsdagar klockan 18 fr o m 14 september för att läsa Bibeln tillsammans med Gunnar Friberg. "Vi följer kyrkoåret och läser någon av den kommande söndagens bibeltexter och funderar sedan på vad texten kan säga oss idag. Vi börjar med kaffe/te och smörgås och till klockan 20 har vi avslutat vår samling. Ingen anmälan behövs och man ska inte känna att man måste vara med varje gång, utan bara när man själv vill och har tid."

Ekumenisk sånggudstjänst

18 september

"Arthur Erikson – hela Sveriges sångarpastor"

Pastor Åke Nordqvist berättar om Arthur Erikssons liv och tillsammans med pianisten Hans Carlén får vi både lyssna till och sjunga andliga sånger från Arthur Erikssons repertoar.

Välkommen till Ekumeniakyrkan, Karlsborg söndag 18 september kl 18.

Sittgympa

Måndag 19 september bjuder vi in till sittgympa. Grundpositionen är sittande, men det går lika bra att stå upp också. Det är bra om man har på sig mjuka och bekväma kläder. Vi gympar i 30 minuter och då ingår även en avslappning på slutet. Efter avslappningen bjuds ni på kaffe och fralla.

Gympan kommer inte att göra dig svetstig. Målet är att det ska öka din blodcirkulation, framför allt i axlar och nacke samt rygg. Vi kommer även att göra rörelser med ben, fötter, händer och armar. Gympan är

skonsam och som ett balsam för kropp och själ. Du gympar efter din egen förmåga och kropp. Vi kommer att upprepa övningarna varje gång, allt för att få ett bättre flöde i träningen. Vår förhoppning med träningen är att ni ska komma hem och känna: "Detta gjorde mig och min kropp bara väl!" Gympan och fikat är gratis och alla är välkomna!

Gympaledare: Maria Waller Larsson

Eftermiddagskören i Kyrkans hus

"Eftermiddagskören" startar onsdag 28 september i Kyrkans hus. Kören sjunger på eftermiddagstid med start kl 15. Inga förkunskaper behövs, säger Anett som är körledare, utan det är glädje i sången och gemenskapen som är det viktiga.

Hör av dig till Anett Karlsson om du är intresserad.

Aftonsång i Forsviks kyrka

2 oktober

Aftonsång var en gudstjänst som firades på söndagskvällen och som fanns i vår kyrkohandbok och gudstjänstliv fram till 1986.

Den var enkel i sin form och innehöll inte några liturgiska moment. Gudstjänsten var uppbyggd på tre psalmer, predikan och en kyrkans förbön (allmän kyrkobön som det hette då) som var knuten just till aftonsången.

Evert Taube nämner den i en av sina sånger: "Här är den sköna sommaren" vers

4 som börjar: ”Jag gick i aftonsång för att höra Guds ord...”

I höst återanvänder vi namnet Aftonsång vid vår kvällsgudstjänst i Forsviks kyrka. Vi knyter an till glädjen att få sjunga tillsammans ur vår andliga sångskatt.

Familjekväll i Mölltorp 4 oktober

Tisdagen 4 oktober kl 17.30 kommer barnen i barngrupperna i Mölltorp tillsammans med sina föräldrar att bjudas in till en familjekväll i Mölltorps församlingshem. Där kommer vi att äta kvällsmat och sedan göra en verkstadsgudstjänst tillsammans.

Tacksägelsedagen 9 oktober

I Udenäs kyrka kl 11 och Breviks kyrka kl 14 firas Tacksägelsedagen med skörde-gudstjänst, i Udenäs kyrka blir det även körsång. Efteråt försäljning eller auktion av skördeallster och kaffeservering.

SKUT-fest 16 oktober

Söndagen 16 oktober kl 11 firas familjegudstjänst i Mölltorps kyrka med efter-samling i församlingshemmet. Där blir det kyrkkaffe och chokladlotteri till förmån för SKUT, Svenska kyrkan i utlandet. SKUT finns på många ställen runt om i världen. Församlingarna i utlandet är platser dit man kan komma både som turist och boende utomlands. De ger stöd i svåra situationer och förmedlar också en bit av Sverige på plats när man är långt hemifrån.

Onsdagseftermiddag i Kyrkans hus 26 oktober

26 oktober kommer Annwor Haglund, diakon, och berättar om möten med människor under sin livsgärning under rubriken ”Jag vill va någon”. Tid kl 14. Kaffeservering till självkostnadspris.

Adventscafé 27 november

I samband med skyltsöndagen 27 november planeras för tredje gången ett adventscafé i Kyrkans hus i Karlsborg. Det blir café med möjlighet att köpa gott fika, försäljning av bröd, julgodis mm samt ett lotteri. Allt går oavkortat till den julinsamling som ACT Svenska kyrkan inleder första advent. Insamlingen stöder det arbete Svenska kyrkan gör utomlands tillsammans med lokala kyrkor.

Karlsborgs församlings blomsterfond
och Udenäs församlings blomsterfond
BG 217-5339.

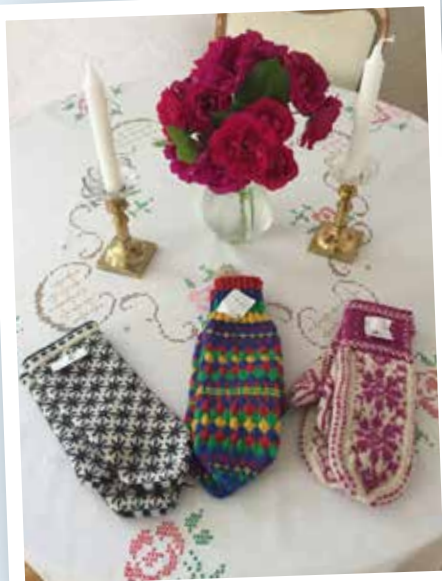
Ange vilken fond som avses.

SWISHA GÄRNA DIN KOLLEKT

Bocksjö kapell	123 618 04 00
Breviks kyrka	123 069 68 72
Forsviks kyrka	123 263 10 26
Garnisonskyrkan	123 515 03 13
Mölltorps kyrka	123 483 27 88
Skaga stavkyrka	123 331 18 42
Tacksägelsekyrkan	123 527 31 98
Udenäs kyrka	123 345 02 51

Bildgalleriet

Vid sommarkyrkan i Udenäs fanns en omfattande utställning av hemstickade vantar. Dessa tre vann mest gillande hos besökarna.

Harpotoner hörs inte ofta i Garnisonskyrkan men på Nationaldagen var det dags. Vid musikandakten medverkade Jennie Åbrink på harpa, Maria Palmqvist, sång och Viktor Reuter, basfiol.

Vårfesten i maj blev avslutning för pastoratets alla barngrupper. Vårterminens tema var Bibeln och vid de olika stationerna fick man visa vad man lärt sig.

Hur mycket hade man lärt sig under termen om Bibeln och bibelberättelserna? Pia Svantesson ställde frågor och man fick se hur många steg man kunde komma.

Här står både barn och vuxna och väntar på att försöka dra bort stenen framför graven.

Jenny Olander berättar hur man kan göra sitt eget doparmband.

Under sommaren har vi fått möta många duktiga sångare, musiker och andra som förmedlat tankar om livet vid Musik i sommarkväll.

Camerata Mandolino Classico medverkade traditionsenligt i Breviks kyrka med sitt program "Från vivaldi till Beethoven". Medverkade gjorde Lars Forslund, mandolin och Ann Thorell, cembalo. Efteråt trakterades korv i församlingshemmets trädgård.

Hannah Norén spelade cello och orgel, Bitte Blom medverkade med sång och diktläsning i Forsviks kyrka.

I Mölltorps kyrka bjöd Jenny Tappers vokalensemble på ett program med rubriken "Tack!" om kärlek och närvaro. Även här fortsatte gemenskapen vid korvgrillningen.

Juniörerna och tonåringarna var på sommarläger på Skara stifts lägerplats Flarken utanför Lidköping tillsammans med ungdomar från Töreboda och Bodarne pastorat.

Utmaning och kanotskola på Flarkesjön.

Tonåringarnas lägerplats.

Liturgiska ord

Här kommer ytterligare ord som börjar på M och många som har med mässa att göra.

Mysteriespel Medeltida kyrkospel som framställde bibliska händelser och helgon-legender. Som passionsspel knöts de framför allt till Sönda veckan och påskens firande. Passionsspelen i Oberammergau, som uppförts sedan 1633, är särskilt berömda.

Mysterium (grekiska mysterion=hemlighet) är i ortodoxa kyrkan beteckningen på sakramenten.

Mårtensmäss Firades den 11 november till minne av den helige Martin av Tours. Mårten eller Martin av Tours levde på 300-talet och var den förste i västerlandet som grundade ett kloster. Han är känd för sin stora ödmjukhet och tålighet. Staden Tours hade blivit utan biskop och man bad Martin att låta viga sig till biskop där. Martin ville inte och när han upplevde att man försökte övertala honom drog han sig undan och gömde sig i en gåsagård. Legenderna berättar att gässen då började väsnas så högljutt att Martin blev avslöjad och upptäckt – och vigd till biskop. Martin dog 11 november 397.

Mässa (latin missa= sändning) traditionell benämning på huvudgudstjänsten med textläsning, predikan och nattvardsfirande. Används allmänt om olika former av nattvardsfirande.

Mässfäll Inställande av mässa eller gudstjänst på grund av att ingen präst har infunnit sig.

Mässhaken (latin casula=litet hus) har sitt ursprung i den antika resemanteln som kallades paenula eller planeta och som var ett cirkelrunt överplagg med öppning för huvudet. Mässhaken föreskrevs på 1000-talet som obligatorisk vid mässfirandet. Den var från början fotsid men för att bli mera praktisk gjordes den kortare och skars upp i sidorna. Mässhaken övertogs i reformationen och föreskrevs av kyrkolagen 1686 vid mässfirandet ”som sedvanlig skrud och prydnad”.

Mäsoffer beteckning på nattvardsfirandet som offerhandling.

Mäskjorta Prästens fotsida vita dräkt som bärs i gudstjänsten. Är underplagg till mässhaken.

Mässkrud samlingsbegrepp för alla kyrkliga textilier med viss liturgisk färg som används vid mässan (inte bara mässhaken).

DRICKA DIREKT		HON FIRAS I SLUTET AV DENNA GLYKEMISKT INDEX		MÅ- NAD	FÖR- MODAS	ÄNG- BÄT
ALLA ... DAG						BOK 2203
SÄG EMIL VAXA UPP						
			GREPPA		KRAFT- FULL	
			VIS- VICTOR			
KRANK ABRA- SIONS- VITTNÉ			KASTA- DES I EN BRUNN			
			HINDER GLOBEN OCH ULLEVI		INNE- HÅLLER MÅNGA BREV	
MYN- NAR I RHEN	JOEN- SUU HITTAR DU HÄR					
	FÖGA SPRIDD				SAKNAR SLUT	
	TON				GÄRD- NER	
SKO- PAR	ÄR JU RASANDE	BROTT		ITA- LIENSKT FURSTE- HUS	KANSKE ETT SIS- TA MÅL SPÄNS- TIG	
	GER UTSLAG	SKÖVD- HELGON				
REPA- RAR MED LÄDER- LAPP			GRILLAS ÄR SJÄLV- SPELANDE			KAN MAN AV ILSKA
SEGER- SÄLL			TAR MAN FÖR DEN MAN GILLÄR		HÄR FÄR MAN INGEN VÄRD	
STÉKT			HJÄLP- ORGA- NISA- TION	KÄSE- RADE I DN		OR- KESTER- PLATS
				EMEDAN		
	FAST- NAGLAS				SNITT- RESUL- TAT	LYNN SOM STJÖNG FÖRMÅR
	JÄ- PANSK MULTI- JÄTTE			HAK- PARTI MARIN- STABEN		
				VÄT- MARKER		
GÖR OXE TILL FÄGEL			RYGGAR- NA I NA- TUREN			

PSALMEN

"Så skydda mig
med din starka
hand,
du Fader god
□ □,
och låt mig växa
för livets land,
som är ditt
himmelska rike."

Skriv gärna lösningen på ett vykort och skicka till Karlsborgs pastorat, Strandvägen 6, 546 32 Karlsborg senast 26 oktober 2022. Vinnaren belönas med ett bokpris.

Rätt svar i förra numret var "Han låter sig väl smaka" och "Ur hand i mun" och "Jubla dagen". Vinnare: Ann-Marie Holmgren, Karlsborg. Grattis!

Marite Larsson Jalmelin

Bor: Hanken, Karlsborg

Familj: Maken Per, dotter med familj, bonusson med familj

Ålder: 60 år

Arbete: Ny diakoniassistent i Karlsborgs pastorat

”Jag har alltid tyckt om att möta och jobba med människor. Att få vara en krycka som de kan luta sig mot en period i sina liv - men det är viktigt att de går själva. Att motivera för att sortera var man kan söka stöd, att se vad man själv kan påverka och vad man inte kan. Jag ger inte lösningar utan vill hjälpa till att hitta till egna utvägar. Jag vill vara en medvandrare en bit i livet.”

Hur ser din bakgrund ut?

”Jag är född och uppvuxen i Tibro, där bodde jag i 50 år. Efter högstadiet blev det diverse ströjobb i tio år. Då hade jag insett att jag ville jobba med människor så jag läste in gymnasiet för att kunna gå en fritidsledarutbildning i Vara. Senare har jag även utbildat mig till familjeterapeut och genomgått kriminalvårdens grundutbildning. Den senare gjorde att jag arbetade vid Tidaholmsanstalten i 10 år.

De senaste 12 åren har jag funnits inom Individ- och familjeomsorgen. Först ett par år i Tibro för att för 9 år sedan börja i Karlsborg.

På alla ställen jag arbetat har jag fått med mig något som jag kunnat använda på nästa ställe och som har gjort mig till den jag är idag. Jag har lärt mig något av alla.”

”Jag har en ganska stökig ungdomstid och efter en livskris i början av 1980-talet förstod jag att det finns en kraft att luta sig

mot. Kyrkan har alltid funnits som en naturlig del i livet, ända från söndagsskolan, det gjorde att det kändes naturligt att söka tjänsten som diakoniassistent i Karlsborg.”

Vad gör du på fritiden?

Jag är hemmakär, jag tycker om att fixa och planera och att jobba i trädgården. Jag virkar, broderar och älskar att sticka raggsockor. Ofta åker Per och jag ut med mopederna och hittar små smultronställen. Eller så går jag ut i skogen, det är skönt om man kör fast eller grubblar över något. Barnbarnen kommer och bor över på lov och helger. Familjen, inklusive mamma och mina syskon med sina familjer, är viktig för mig.

Men jag har även en annan gemenskap som betyder mycket – ”Badbrudarna”. Vi är fyra kvinnor som träffades i samband med en 40-årsfest. Efter nitton år ses vi fortfarande några gånger om året och pratar om allt.

Hur vill du sammanfatta dig själv?

Det får bli spontan, lyhörd, lojal.

Har du några favoritpsalmer?

Jag har jättemånga favoritpsalmer (överhuvudtaget är psalmboken en fantastisk bok som ger näring och energi) till exempel 98 *Ett vänligt ord kan göra under*, 199 *Den blomstertid nu kommer*, 753 *Nu är det härligt att leva*.